

Ak İnsanlar

Bak şu bulutun ettiğine
bak şu bulutun ettiğine
geldi de duruverdi
geldi de duruverdi
tam da güneşin öntine

Bulut seni tutarım
tutarım da denizlere atarım
Bulut
kara bulut
kara bulutun gölgesi
kara bulutun gölgesinde insanlar
ak insanlar
kara insanlar
kara bulutun gölgesinde

Bulut
bulut seni tutarım
tutarım da denizlere atarım

Suat TAŞER

Gerçek

Çalıştık elden olduk
Konuştuk dilden
Bir kuru canımız kaldı
Böyle miydik eskiden.

Hüseyin ÖZKAN

Boyunduruk

Beni böyle fakir böyle garip eden
Yirmi tırnağım yakanda
Ne çektiğimi elinden
Bir öküzüm bilir
Bir de ben
Anlamak istiyen halimi
Onun gözlerine baksın
Benim ellerime
Yok ayrımız gayrımız
Yaşıyoruz aynı kaderi
O bir boyundurukta
Ben bir boyundurukta

BAŞARAN

Mezar Taşı

Ömrünün baharında
Hayata doymadan
Göçen o kız
Bu mermer mezarda yatmaktadır

Yolcu
Bu kızın göklerde gezen
Asil ruhuna
El Fatiha
Ayak fatiha

M. A. GÜRSOY

Efkâr Üstüne

Efkâr bu
Postacı gibi ansızın çalar kapıyı
Oturur yürek başına
Bir paket çıkarır çantadan
İçi dert dolu

Ekmek derdi
Gurbet derdi
Yalnızlık derdi
Bir de dostlar başına
Aşk derdi

Efkâr bu
Ne halden anlar
Ne emir dinler ne rica
Kalk dersin kalkmaz
Git dersin gitmez
Efkâr bu neylersin

İbrahim GÜCEOLU

Şundan, Bundan:

Günahları neydi

Aşağı yukarı her sayıda yazıyoruz. İrtica aldı yürüdü diye. Atatürk için okutulan mevlütlerden sonra, bütün yurdu saran din dergileri, o din dergilerinde türlü kepazelikler, okullara konan din dersleri, yeniden açılan imam hatip kursları, ilâhiyat fakülteleri, türbeler, din kitapları, Yecûğ Mecûğ hikâyeleri, vaizler, meclislerde okunan arapça ezanlar, Mareşal Çakmak'ın cenazesinde tekbirler, tehliller, en sonunda da Adliye'yi basan tarikatçılar...

Ne zamana kadar meydan vereceğiz bunlara. Bunlara meydan vere vere işin sonu nereye varacak? Yarın öbür gün olacak işlerden kim sorumlu tutulacak? Belki de biz. Belki de biz haksızız bütün bu davada. Öyle ise Menemen isyanını çıkardılar diye darağaçlarında can veren yurttaşların günahı neydi? Onlarsa haksız olan yalnız biz mi rahat edeceğiz oturduğumuz yerde? Kötür bacaklarla kafası kesilen Kubilay'ın günahı neydi?

Seçimler dolayısıyla

Gazetemiz geri kafalarla, dar kafalarla savaşmayı kendine dert edinmiştir. Yazılarımızı okuyan herkes bunun böyle olduğunu bilir. San'atta olsun, bilimde olsun, dünya görüşünde olsun, her türlü yobazlık, her türlü peşin hüküm bizim kabul edemeyeceğimiz bir şeydir. Memleketi kötiye götürecek olan bütün düşüncüleri, her türlü tahrikçiliği, her türlü fesatçılığı da bunlara katalım. Bu zihniyetleri temsil eden, onları körükleyen kişileri de sık sık ele almaktan hoşlanmız. Kimi zaman şahıslar üzerinde ciddi bir konunun üstünde durulması gerektiği şekilde durur, kimi zaman da gülünçlüklerini ortaya koyup zevkleniriz. Yani onlar bizim için bir nev'i sermayedir.

Eski Millî Eğitim, bugünkü Çalışma Bakanı Bay Şemsettin Sırer de o sermayelerdendir. Kendisinin Sivas Milletvekili olduğunu çoğu okuyucularımız bilirler. Yeni seçimler için de oradan aday gösterilmiş. Bir aralık bir haber duyduk. Sıvasta Demokrat Parti daha kuvvetliymiş diye, pek üzüldük. Öyle ya Demokrat Partinin kuvvetli olması demek, Halk Partisinin kazanmaması demektir. Halk Partisinin kazanmaması demek Reşat Şemsettin Sırerin perdeden çekilmesi demektir. Yani uzun sözün kısası, sermayeden oluyoruz demektir.

Bereket versin başka bir haberci çıktı da bizi teselli etti. "Üzülmeyin" dedi. "Bursadan da Peyami Safa aday gösterilmiş, her halde orada kazanırlar."

Bulunan kayıp

Sivas'ın milletvekili adaylarından hepsi Bâş Sırer gibi değil. İçlerinde Necmettin Sadak gibi ileri fikirleri savunmuş olanlar da var. Sıvasta Halk Partisinin kaybetmesi ihtimalinden bahsedildiği zaman Necmettin Sadak'ın da kaybedeceği daha doğrusu kaybedileceği geliyor akla. Ama insan biraz düşüncüce bunun bir kayıp sayılmaması gerektiğini anlayıveriyor. Diyor ki "Necmettin Sadak seçimlerde kaybederse ne yapar? Döner Akşam gazetesine, yazı yazar. Bir gazetede bir kaç ileri yazı yazmak ta, geri işler gören bir hükümetin sorumluluğuna ortak olmaktan iyidir herhalde."

Yani kendisi kaybeder ama, kaybedilmiş bir Necmettin Sadak bulunmuş olur.

Sayın Abonelerimize

13 ncü sayıda başhyan 6 aylık abonelerimizin abone müddetleri geçen sayıda bitti. Kendilerine haber verilmesini beklemeden abonelerini yenilemelerini ve bize yeni aboneler bulmalarını rica ederiz.

Eski abonelerin posta havalesiyle altı aylık için 150, yıllık için 300 kuruş göndermeleri yeter. Yeni aboneler ayrıca adreslerini bildirelidirler.

Yeni bir hürriyet anlayışına feda edilen:

Türk Filimciliği

Yazan: Burhan ARPAD

Çocukluğumda pek uslu idim. Babamdan tek bir defa tek bir tokat yemiştım. İlk Türk filimlerinin en meşhuru olan Binnaz'ı muhakkak görmek için bir düğün gecesi ayak dirediğim ve sözümü yaptırdığım için.

Malûl Gaziler Filim Şirketi'nin muhayyilemde bir sis halinde kalmış olan ve çocukluğumun tek tokatı ile karışmış bulunan Binnaz'ı takip eden bütün Türk filimlerini bir bir gördüm.

İstanbul'da Bir Aşk Faciası'nı seyrederken, sevgilisi Şişli güzeli Mediha'yı öldürdüğü için gazeteleri ve halkı aylarca işgal eden Hamdi Bey'in katli vak'asını dehşet ile yaşamış; Boğaziçi Esrarı'nda ve gerçek romancı Yakup Kadri'nin Nur Baba'sı ile ilk defa karşılaşmış, Ateşten gömlek'te, işgalin ve mütarekenin her türlü dehşetine katlanmış, bütün İstanbul halkı ile birlikte ben de, küçük yaşına rağmen, hür vatanın ve istiklalin heyecanını doya doya tatmıştım.

1920 den bu yana, bizim filimlerin büyük bir kısmına, daima heyecanla, hep o ilk tokat yediğim gecenin heyecanı ile koştum.

12 yılı geçmiş olan evlilik hayatımda karımla aramızda başgöstermiş birkaç ehemmiyetsiz ihtilafın birine de yine bizim filimler sebep oldu. Zamansızlık yüzünden pek seyrek gidebildiğimiz sinemalarda hiç bir Türk filmini kaçırmazdık. Bunların hemem ekserisi san'at değerinden mahrumdu. Fakat ben, her def'asındaki hayal sukutuma rağmen, her yeni Türk filimine hep o Binnaz'ı seyrettiğim gecenin heyecanı ile koşardım. Ama günün birinde, karım ayak diredi. Ben de Türk filimlerine uzun zaman, tek başıma gitmek zorunda kaldım. Bu hal, son yıllara, bizim filimlerin biraz eli yüzü düzelir gibi olduğu zamana kadar devam etti.

Geçel yıl memleketimizi UNESCO temsilcisi sıfatı ile ziyaret ederek basın, radyo ve filim işlerimizi tetkik etmiş olan Philippe Soupault ile konuşuyorduk. Değerli Fransız Şairi o sırada gördüğü bir Türk filimini pek beğenmişti. Bu filimin rejisör ve prodüktörü de yanımızda idi Pek tabii olarak filim işlerinden ve Türk filimciliğinden bahsediyorduk. Soupault bir ara, o heyecanla karışık Fransız samimiyetiyle şunları söyledi:

— Filimlerinin kalitesini gittikçe yükseltin. Milletler arası Filim Festivallerine eserler göndererek hükümetinizi yabancı sermayenin baskısına karşı destekleyin! Zira Amerikan filim sanayinin buradaki temsilcileri, vergi eşitliği için hükümetiniz üzerinde baskı yapmaktadırlar. Ankara'da bulunduğum sırada edindiğim intibaa göre hükümetin bu baskıya karşı mukavemeti maalesef fazla sürmeyeceğe benziyor.

Ririnci dünya savaşının son yılları içinde ilk eserini vermiş olan Türk filimciliği, çeyrek yüz yıla yakın bir zaman emekleme devresinden bir türlü kurulamamıştır. Bunun başka türlü olmasına da imkân yoktu. Mevcut şartlar içinde her şeyden evvel bir sermaye işi saymak zorunda bulunduğumuz filimciliğin, yabancı sermayenin yüzde yüz bir pazarı olan Türkiye sinemalarına dayanarak bu memlekette yerleşmesine değil, hatta kıpırdanıp emeklemesine bile elbette imkân olamazdı. Her yıl, hatta bazan 3 5 yılda bir çevrilebilen bir veya birkaç filim, bu işlere zaman zaman heveslenen iş adamlarının amatörük zevkini tatminden ileri geçmezdi.

Bu durum, bundan bir kaç yıl önceye kadar böylece sürüp gitti. Ama bu işlerle muhakkak çalışmak ve birşeyler başarmak isteyenler, bir Türk filim sanayinin kurulup gelişmesindeki milli ve medeni zarureti hükümete nihayet kabul ettirebilmiş olacaklar ki; resmi makamlarda hafif bir alaka baş gösterdi. Bizim filimleri gösterecek sinemalardan temasa vergisi olarak % 5 yerine % 25 alınacaktı. Gerçi prodüktörler, başka şeyler de istiyorlardı. Boş filim idhalinin serbest ve gümrüksüz bırakılmasını, yabancı filim dublajının muayyen bir miktara tahdidini, yeni stüdyo kuracaklardan vergi muafiyeti ve nihayet, yabancı filim idhalatının normal bir hadde indirilmesini, fakat bunlardan hiç birisi gerçekleşmediği halde, sırf bu temasa vergisi himayesi bile, onları sevindirli ve büyük ölçüde teşvik etti. O tarihe kadar yılda birkaçı geçmiyen Türk filiminin sayısı birdenbire 25 e yükseldi. 500 liradan fazlaya çıkarılmıyan eser ücretleri bir anda 1500, 2000 lirayı buldu. Birkaç yüz lira civarındaki artisti ücretleri birkaç bine kadar yükseldi. Bunlara muvazi olarak da, berbad ve iptidai şartların olduğu gibi devamına rağmen, ümit verici ilk Türk filimlerimizi de görmeğe başladık.

Ama ne yazık ki, bu ümit verici devre uzun sürmeyecektir. Yılda 25 sayısına varan Türk filimi, Türkiye'ye her yıl giren bir o kadar, hatta daha fazla Amerikan filimine memleket kapılarını kapamağa başlamıştı. Böyle olunca da, evvelâ filim idhalatçıları, sonra da yabancı filim sermayedarlarının kaşları çatıldı, derhal nisbete, hatta UNESCO temsilcisi Fransız şairi Philippe Soupault'nu tabiri ile tazyika geçildi.

Philippe Soupault'nu endişesi ve ikazı yersiz değilmiş. Henüz doğmuş olan Türk filimi, yabancı sermayenin hürriyeti uğruna boğazlanabilirmiş.

Ama bu hürriyet Türk halkının istiklal ve hürriyet mücadelesini beyaz perdede canlandırarak 18 milyon neş'e iztirap ve çeşitli beşeri duygularını ifade imkânını toyların feda etmek bahasına da olsa!